

ანგარიშგება ფულადი სახსრების მოძრაობის შესახებ

ფულადი სახსრები შედგება ნაღდი ფულისაგან და ბანკებში ანგარიშგებაზე არსებული ფულადი საშუალებებისაგან. მათ უთანაბრდება ფულადი ექვივალენტები - მოკლევადიანი, მაღალლიკვიდური ინვესტიციები, რომლებიც თავისუფლად გარდაიქმნებიან ნაღდ ფულად და რომელთა ღირებულების შეცვლის რისკი უმნიშვნელოა.

ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებით, ფულადი სახსრების მოძრაობის უწყისი სავალდებულო ელემენტია ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტისა. ამ დოკუმენტის ძირითადი მიზანია წარმოაჩინოს საანგარიშგებო პერიოდში ფულადი სახსრების მიღება და გაცემა. ფულადი სახსრების მოძრაობის უწყისში ასახული ინფორმაცია აუცილებელია როგორც მენეჯერების, ისე გარე მომხმარებლებისთვის - ინვესტორებისა და კრედიტორებისთვის.

ნათო ბაგიაშვილი
ეკონომიკის აკადემიური
ლოქტორი

ფულადი სახსრების მოძრაობის უწყისი იძლევა პასუხს შემდეგ მნიშვნელოვან შეკითხვებზე:

- აქვს თუ არა კომპანიას საკმარისი ფულადი სახსრები, რათა სიცოცხლისუნარიანი დარჩეს?
 - შეძლებს თუ არა კომპანია თავისი ფინანსური ვალდებულებების დაფარვას კრედიტორების წინაშე?
 - რატომ არის სხვაობა წლის წმინდა შემოსავლებსა და წმინდა ფულის მოძრაობას შორის?
 - შეძლებს თუ არა კომპანია დივიდენდების გადახდას?
 - რამდენად არის საჭირო, რომ კომპანიამ ფული ისესხოს საჭირო ინვესტიციების განსახორციელებლად?
- ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება ადრე ჩვენთან ფართოდ არ გამოიყენებოდა, მაგრამ იგი აუცილებელია ბიზნესისთვის. ანგარიშგების გარდადება ფულადი სახსრების მოძრაობის პროგნოზი, რაც საშუალებას იძლევა:
- განისაზღვროს ფულადი სახსრების აუცილებელი მოცულობა;
 - მოხდეს გაყიდვების მოცულობის პროგნოზირება;
 - ფულადი საშუალებების მიღების პროგნოზირება;
 - ფულადი საშუალებების გასვლის პროგნოზირება;
 - განისაზღვროს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს თავისუფალი ფუ-

ლადი სახსრების რაოდენობა.

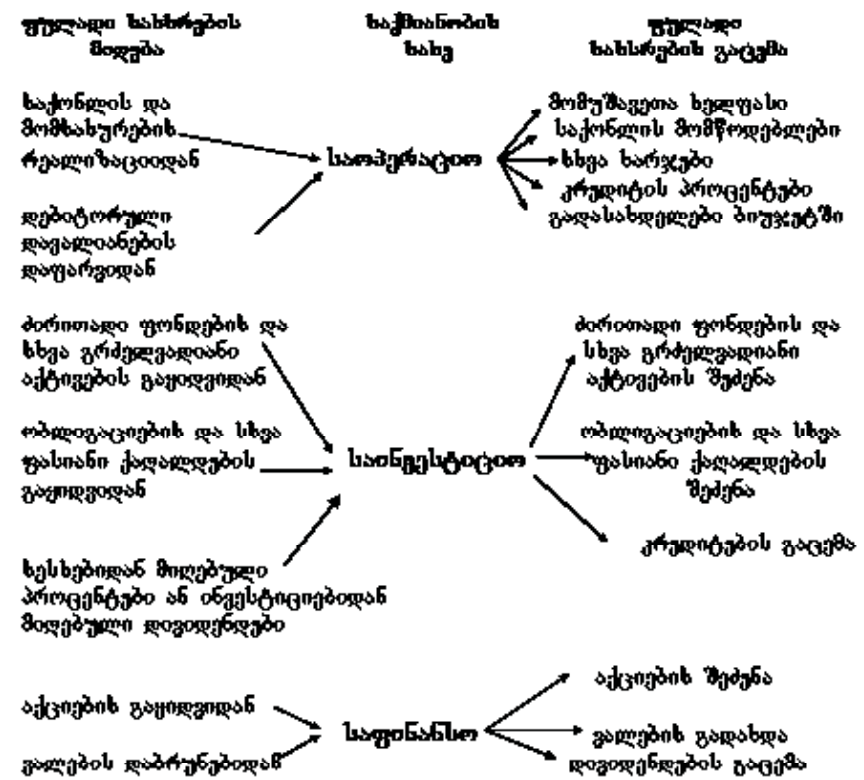
- თავიდან ააცილოს სანარმოს ანგარიშზე გამოუყენებელი ფულადი სახსრების დიდი მარაგის არსებობა.
- ფულადი სახსრების მოძრაობის უწყისში ფულის მოძრაობა დაყოფილია სამ კატეგორიად:
 - საოპერაციო;
 - საინვესტიციო;

• საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრები.

ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებით (კერძოდ ბასს 7) მიღებულია შემდეგი განმარტებები:

საოპერაციო საქმიანობა არის სანარმოს ძირითადი შემოსავლების მომტანი და სხვა საქმიანობა, რო-

ფულადი სახსრების მიღების და გაცემის კლასიფიკაცია

პირის სხვა-ანგარიშგება

მელიც არ არის საინვესტიციო ან საფინანსო საქმიანობა.

საინვესტიციო საქმიანობა არის გრძელვადიანი აქტივებისა და სხვა ინვესტიციათა შექმნა და რეალიზაცია, რომლებსაც არ მოიცავს ფულადი სახსრების ექვივალენტები.

საფინანსო საქმიანობა არის ისეთი საქმიანობა, რომლის შედეგად რაოდენობრივად და სტრუქტურულად იცვლება საწარმოს საკუთარი კაპიტალი და ნასესხები საშუალებები.

საწარმოს სიცოცხლისუნარიანობა განისაზღვრება არა მხოლოდ მომგებიანობით, არამედ მისი უნარით თავისდროულად დაფაროს ვალეები. ახლად შექმნილ საწარმოთა უმეტესობა კოტრდება პირველსავე წელს არა იმიტომ, რომ არ შეუძლიათ მომგებიანად მუშაობა, არამედ მხოლოდ ერთი მიზეზით – არ ჰყოფნით ფულადი სახსრები მიმდინარე ხარჯებზე, ვალეების დაფარვაზე, ბანკის კრედიტის პროცენტების გადახდაზე. სამწუხაროდ, ფულადი სიძნელეების წინასწარ განსაზღვრა არაა ყოველთვის ადვილი. ანგარიშმა მოგების შესახებ შეიძლება შეცდომაში შეგვიყვანოს, რადგან მოგების სიდიდე არ იძლევა რეალურ სურათს საწარმოს ფინანსურ მდგომარეობაზე და მის შესაძლებლობებზე. მაგალითად, საწარმოს მფლობელებს შეუძლიათ ჩათვალონ, რომ რადგან საწარმოს აქვს მოგება შეიძლება მისი დივიდენდების სახით გაცემა, მაგრამ თუ საწარმოს არა აქვს რეალური ფულადი სახსრები, მაშინ დივიდენდების გაცემა გამოიწვევს საწარმოსთვის მძიმე ფინანსურ შედეგებს.

იმისათვის რომ შეგვექმნას ნათელი წარმოდგენა საწარმოს ფინანსურ მდგომარეობაზე, აუცილებელია საწარმოს ლიკვიდურობის გაანალიზება. ლიკვიდურობა ნიშნავს:

1) ფულადი სახსრების აუცილებელი მარაგის ქონას ანგარიშების დროული გადახდისთვის (დაფარვისთვის).

2) ფულადი სახსრების მოულოდნელად წარმოქმნილი მოთხოვნილების დაკმაყოფილების უნარი.

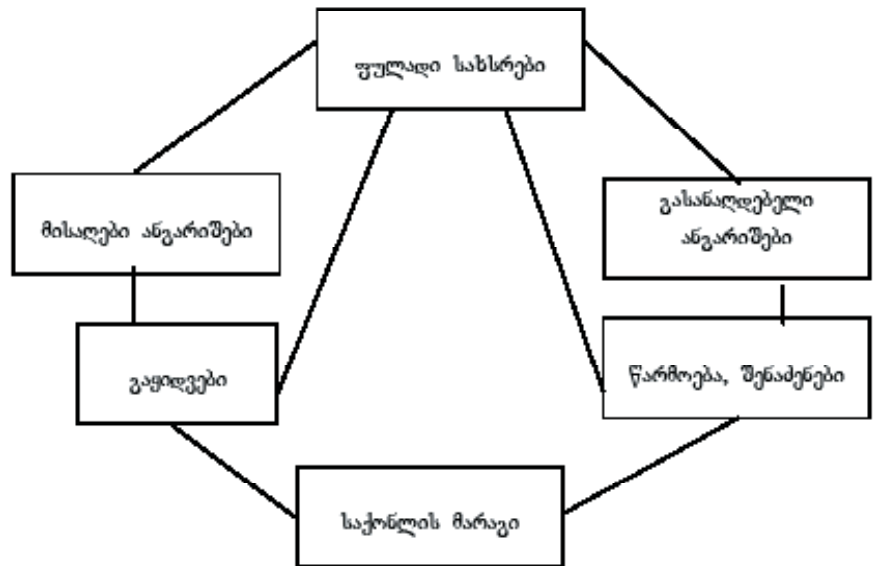
ზოგადად ფულადი სახსრების მოძრაობა შეიძლება ასეთი სქემის სახით წარმოვიდგინოთ (იხ. სქემა).

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება შეიძლება შედგეს პირდაპირი და არაპირდაპირი მეთოდით.

ფულადი სახსრების მოძრაობის უწყისმა ასევე უნდა მოიცავს საბრუნავი კაპიტალის ცვლილების ამ-

სხნელი დანართი. განსაკუთრებით ეს შეეხება დებიტორული დავალიანების, სასაქონლო-მატერიალური მარაგებისა და კრედიტორული დავალიანების ანგარიშების გაზრდას (ან შემცირებას).

ფულადი სახსრების მოძრაობა

არაპირდაპირი მეთოდი

საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრები:	
წმინდა მოგება	Xლ
პერიოდის განმავლობაში დარიცხული ამორტიზაცია	X
(მიმდინარე აქტივების* ანგარიშების ნაშთის გადიდება)	(X)
მიმდინარე აქტივების ანგარიშების ნაშთის შემცირება	X
მიმდინარე ვალდებულებების ანგარიშების ნაშთის ზრდა	X
(მიმდინარე ვალდებულებების ანგარიშების ნაშთის შემცირება)	(X)
1. სულ საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრები	X
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრები:	
ძირითადი საშუალებებისა და აქტივების გაყიდვა	X
(ძირითადი საშუალებებისა და აქტივების შექმნა)	(X)
ობლიგაციებისა და სხვა ფასიანი ქაღალდების გაყიდვა	X
(ობლიგაციებისა და სხვა ფასიანი ქაღალდების შექმნა)	(X)
2. სულ საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრები	X
საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრები:	
აქციების გამოშვება	X
(აქციების გამოსყიდვა)	(X)
ვალის დაბრუნება (კომპანიისათვის)	X
(კომპანიის მიერ ვალის გადახდა)	(X)
(დივიდენდების გაცემა)	(X)
3. სულ საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრები	X
სულ ფულის ბრუნვა პერიოდის განმავლობაში (1+2+3)**	XX

* ამ ფორმალში მიმდინარე აქტივებში არ შედის ანგარიში „ფული“;
** უწყისის სისწორე შემდეგნაირად მონმდება: საწყისი ფულის ნაშთი პერიოდის დასაწყისისათვის (ბალანსში) + ფულის ბრუნვა პერიოდის განმავლობაში = ფულის ნაშთი პერიოდის ბოლოსათვის (ბალანსში).